

כף חלבית בקדירה בשרית

דבר הרגיל במטבח, שבטעות תוחבים כף או מזלג חלבי לקדירה בשרית וכיו"ב, שיש בזה פרטים רבים, הן בקשר להכשר הכף והמזלג, והן בקשר לכשרות המאכל שבקדירה והכשר הקדירה. כדי להקל על הבנת הדברים, נדון כאן באופן שהכף או המזלג אינן בני יומן, שאז נשארים הבשר והקדירה בכשרותם, ואין צריך למדוד אם יש בקדירה ששים נגד כל הכף או נגד חלקו. וכל הדיון הוא רק בהכשר הכף והמזלג עצמם, שהם אינם בני יומן, ונאסרו מהבשר או מהאיסור שבקדירה, וצריך להכשירם (בכל הלכה יצויין לשוע"ר). נדיר מאד שיהיו המזלג והכף צריכים ליבון גמור. במקרה כזה בזמנינו לא משתלם הדבר. בדרך כלל סגי בהגעלה, ובזמנינו הכי קל, להרתיח מים בתבנית נייר אלומיניום, להכניס בה את הכף או המזלג, להוציאם כעבור כמה שניות, ולהדיחם במים צוננים. כשמועלת הגעלה מועיל גם ליבון קל, ובזמנינו הכי קל, לפתוח את הגז, לאחוז את קצה הכף והמזלג במפית, להעביר חציו הקדמי על האש, עד שתהיי היד סולדת. ואחר כך יעשה כן גם מעברו השני של הכף והמזלג. כשמועלת הגעלה בכלי שני, אפשר לערות מים רותחים מהקומקום לתבנית נייר אלומיניום, ולהכניס בו את הכף. כשמועלת הגעלה בעירווי מכלי ראשון, אפשר להכניס הכף לתבנית הני"ל, ולערות עליו מים רותחים מהקומקום. ולפעמים אין צורך בכל אלו, אלא פשוט מדיחים ושוטפים את הכף והמזלג, ונשארים בכשרותם.

אפיה וצליה

- (א) כשתוחבים מזלג באיסור שבתנור, צריך המזלג ליבון גמור (תנא, יג).
- (ב) כשתוחבים מזלג חלבי בבשר שבתנור, סגי בהגעלה או ליבון קל (תנא, יג בהגהה).
- (ג) כשתוחבים מזלג של פסח בחמץ שבתנור, בהפסד מרובה סגי בהגעלה או ליבון קל (תנא, יג בסופו).
- (ד) כשמוציאים את התבנית עם הבשר מהתנור ותוחבים בו המזלג, דינו שוה לצלי שבתנור (עפ"י שיח, לא).
- (ה) כשמניחים בצלחת את האיסור הצלוי, ותוחבים בו המזלג, סגי בהגעלה (עפ"י תנא, נח).
- (ו) כשתוחבים מזלג במחבת טיגון איסור, טעון ליבון גמור מספק, ובחמץ או בשר סגי בהגעלה (תנא, לו-ז).
- (ז) אם רק משח המחבת בשמן כדי שלא תישרף, דינו כצלי שבתנור (תנא, לו).
- (ח) טיגון עמוק דינו כבישול, וסגי בהגעלה או ליבון קל (עפ"י סדר ברה"י ב, יב).

כלי ראשון של בישול

- (ט) תחב הכף באיסור שבקדירה שעל האש, צריך הגעלה בכלי שעל האש (תנא, כה).
- (י) תחב הכף בחמץ או בשר שבקדירה שעל האש, סגי בהגעלה בכלי שאינו על האש (תנא, כה).
- (יא) מצקת שהעלתה רתיחה, ככלי ראשון (תנא, כח. תנב, כה), ולדעת הצמח צדק – ספק (ע"פ פס"ד קפג, א).
- (יב) מצקת שלא העלתה רתיחה, לדעת רבינו – ספק, ולדעת הצמח צדק – הוא ככלי שני (שם ושם).
- (יג) תחב המזלג בבשר שבכלי שני, חוששים שגוש אוסר כמו כלי ראשון, וצריך הגעלה (ע"פ קו"א רנג, יא).
- (יד) נגע עם הכף בקדירה שעל האש מבחוץ, שאין שם רוטב, לא נאסרה הכף (תנא, מא. תנא, סז).

עירווי וכלי שני ושלישי

- (טו) עירווי מכלי ראשון אוסר כדי קליפה, ונכשר בעירווי מכלי ראשון (תנא, כו).
- (טז) תחב הכף בכלי שני, מחלוקת אם אוסר, ומספק יש להגעילו בכלי שני (תנא, לב-ג).
- (יז) לא הגעילו והשתמש בו, יש אוסרים, אלא אם כן יש הפסד מרובה (ראה תנא, לג).
- (יח) לא הגעילו והשתמש בו בפסח, לא הותר אלא: (א) בהפסד מרובה. (ב) אינו בן יומן (תנא, לג).
- (יט) תחב הכף בכלי שלישי, סגי בהדחה, אלא שבשל פסח מחמירים להגעילו, בלא הפסד מרובה (תנא, לד).
- (כ) מילא קערה על ידי מצקת, חוששים שהמצקת כלי ראשון והקערה כלי שני (עפ"י תנא, כח).

בליעת הטעם בכלי

- (כא) תחב מזלג של פסח בפת חמה נאסר המזלג רק כדי קליפה (תנא, סז).
- (כב) תחב מזלג במאכל חם שבו שמנוניות, נאסר כולו (תנא, סז), בכל ארכו (תסז, ס), ובכל עביו (תצד, טז).
- (כג) תחבו אח"כ למאכל חם, אסרו כדי קליפה, ואפילו הי' בלוע איסור שמן (תנא, נו-ז. תנא, סו. תצד, טז).
- (כד) תחבו למאכל חם ששייך בו שמנוניות, אסר כולו, שטעם הבלוע בכדי קליפה מפעפע בכולו (תנא, סו).
- (כה) תחב כף לכלי ראשון, חוששים לדעת הפוסקים שנאסר כולו, על ידי חם מקצתו חם כולו (תנא, כב).
- (כו) הגעיל החלק שתחב לאיסור, ואח"כ תחבו למאכל אחר, לא נאסר המאכל (תנא, כב. תנא, עה).
- (כז) הגעיל החלק שתחב לאיסור, ואח"כ תחב את בית היד למאכל אחר, לא נאסר המאכל (תנא, כא-ב).